

(א) ג'א רבא, (ב) גיטין פ. בעמות קטו., (ג) רש"י ב"ה סי' דלא תמחור ספקלא וכן ה"א ג' ה"י"ף והר"א"ש, (ד) לעיל י"ג, (ה) גיטין כד. (ו) ז' במ"ב כ"ג, (ז) ע"י חספות כמות כד: (ח) רש"י ר"ל מדעת שניהם.

גליון הש"ם

תוס' ד"ה א' בו' וליבא לביהש לבירי. וע"י שניסיון דף לב ע"ב מוס' ד"ה חישטין:

הגהות הב"ח

(א) גמ' דנפק בבי דינא דרב הונא: (ב) רשב"ם ד"ה הוא האידנא דלא עבדין וכו' דלא כמיב בהו אחרתו: (ג) ד"ה להך וכו' פסק ודוקא שטרי אקניאתא וכו' לכ"ע פסולין ע"כ פסק אפס רבינו מנחם: (ד) ד"ה ואם היו מסומנין סומנין שוין: (ה) ד"ה הוא וכו' בבי דינא: (ו) תוס' ד"ה כתבו וכו' ממשיך ליה בשמחא:

מוסף רש"י

כי קיימיתו בשילי בו'. ע"י והיו מקומות הן בבתות וסו'. כי קיימיתו בהיני. לכתוב שטר. כתבו בהיני. כתבו בתווי שכתבי נכתב גיטין ב. קח לך עבדים. שמתמו אחר וכו' נו, ולא מלי' עני לממר ליה קיה מקין (לוי' גי' יג). ולא אחר יכול להוציא עליהו שטר חוב. דלמר ליה לא אני לוימו ממך אלא כתיב נו, ולא ממך ומסר לך שטר זה (גיטין כו'). נמצא לאחד בין שטרותיו שטריו של יוסף בן שמעון פרוני. נמצא שטר לאדם אחד בן שמעון וכתבו בו שטריו של יוסף בן שמעון שטריו פרוני. על שניהם, שטרות שניהן פרוניות. שכל אחד יוכל לומר על שלי נכתב שטר (ב"ב כו').

מוסף תוספות

א. דמאן דיוף בצינעא יוף. ריטב"ל. ב. דלא ניתבא שלא חשו ליה אלא היה במקומות רחוקים זה מזה במהלך יום אחד דאיכא למיחש לשקרא שיאמרו עמנו היה במקום פלוני אלא אפי' בבי מקומות קרובים מאוד גודו חכמים. ריטב"ל.

גמ פשוט פרק עשירי בבא בתרא

(ט) והאידנא לא עבדין הכי. אלא כתבינן שטר מאוחר סתמא דלא כמיב אחרתוהו וכתבינן תצרה עליהו בשעת פרעון וכתבינן זמן בשובר ולא כתבינן ליה סתמא ולחוצרעא דרבי יוסי לא חיישינן: **לנהך דכתבי אקניאתא.** כותבי שטר מתנה שאין כתוב

בהן אחריות ולא אתי למיטרף מלקוחות אי נמי שטר מכירה שכתב

בהן אחריות שדינו לטרוף לקוחות משעת מכירה דעדים מפקי ליה לקלא בלא שטר כדלמרינן בחוקת הדתים (לעיל דף מט.): אמר רב המוכר שדהו צעדי' גובה מנכסים משועבדים וכדמפרש התם ומנ. טעמא מלוה אזניני קא רמיט כו' הלכך אי ידעימון ההוא יומא דלקנייתן ביה מן הנותן מתנה או מוכר מכירה כתבו עכשיו אותו היום שנתנה המתנה והמכירה דליכא למיחש שמא אחרי כן נתנה לאחר שלא כתיב. (פסק) ודוקא שטרי אקנייתא אבל שטרי הלוואה שיש בו אחריות לא יכתוב אלא יוס שעומד בו עכשיו דל"כ הוה ליה מוקדם ופסול דלמי למיטרף לקוחות מוזמן הכתוב בשטר שלא כתיב דלעולם אין לקוחות משועבדים לשום אדם כל זמן שלא נכתב שטר עד שיקמו מן הלוה קרקעות אחר שנכתב השטר המשעבד נכסיו הלכך אי כתבי יומא שנעשית ההלוואה בשטר זה פסול הוא דלמי למיטרף לקוחות שלקחו בין ההלוואה לכתבינת השטר והם לא נשתעבדו עד לאחר כתיבת השטר מדמי החתומים על השטר אינהו פסקי ליה לקלא כדלמרי' לענין הלוואה בחוקת הנמים [נס] ולקוחות שלקחו אחרי כן אינהו הוא דלפסידו אנפשייהו אבל מקמי כתיבת השטר שפיר זבין ואפילו נכתב ציוס ונתחם בלילה משבינן ליה מוקדם ופסול דהא לא אשתעבדו לקוחות אלא מיום חתימה ואילך ואיהו אתי למיטרף מיום כתיבתו שלא כתיב דלמי טנן בהמציא

גט (גיטין דף ז'). נכתב ציוס ונתחם בלילה פסול אומר כל הגיטין שנכתבו ציוס ונתחמו בלילה פסולין חוץ מגיטי נשים והתם גי'ח. פסק אפס רבינו מנחלל פירש דהא דרבה בר שילא שמעין מינה דשטרלא דכמיב צההוא יומא דקנו מיניה ובתרא כמה יומי אסהידו עליה הנהו סהדי קמלי' שפיר דמי מדקאמר אי ידעימו יומא דלקנימו כתבו ההוא יומא ואף על גב דחתמי עליה האידנא שפיר דמי דלא אשכחן דבעו חתימת ההוא יומא אלא גט אשה בלבד דמתן בגט נכתב ציוס ונתחם בלילה פסול וכן הלכה הוא כך פ"ח. אך לא יתכן אלא כמו שפירשתי וכדפי' מתנייתן דגיטין: **כי יציתו בשילי.** ואחת כותבינן שם אותה העיר בשטרי מכירה או שטרי הלוואה או שטרי מתנה או זכרון עדות כתבו בתוך השטר מקום אחרים ושצדים שם בשעת כתיבה כלומר במקום פלוני כתבו הך מה שראינו במקום פלוני: **צחיני.** מקום: **האי מאן דנקיט.** מלוה דנקיט שטר מלוה זו ואמר להם כתבו לי מתי בני חמשים שכשיפרע לי הלוה חמשים זו אי אקרע שטרלא של חמשים ולא יהיה צריך לכתוב שובר לא כתבינן שלא מדעת הלוה: **מ"ט עבוד רצון מילתא.** שמתקו שלא ישתנה שטרו מכמות שהיה דניחא ליה כו': **כי היכי דליכוף ונפרעיה.** כשיפרענו ליה למלוה חלי חובו יכופנו מלוה לפרוע לו השאר כי ידלג הלוה פן יפסיד שוברו ויתבעהו מלוה כל חובו: **כי היכי דליפגוס שטרו.** כשיפרע חמשים זו הרי נמצא שטר שציד מלוה פגוס ומנן (כתובות דף פו). הפוגמת כתובתה לא תפרע אלא בשבועה וה"ה לכל השטרות כדלמרי' במסכת שבועות וכו' מה בין זה לפגוס שטרו כו' צפי' שבועת הדיינין (דף מט.): **כי היכי דלא ליפגוס שטרו.** אך כשיפרענו חמשים זו יחזיר לו שטר של חמשים ונשאר צידו שטר של חמשים שני שלם: **אמר רב אשי האי מאן דנקט שטר.** מלוה בר מאה זו וי אמר להו לספרי כתבו חד בר חמשים מההוא זמן ראשון שהרי פרע לי המותר וקרעו שטר זה לא כתבינן ליה שטר אחרתא לא מוזמן ראשון וכל שכן מוזמן זה של יוס כתיבה ואילך שמא שטר פרוע הוא או יש לו שובר ללוה עליו ויוליא המלוה עליו שטר של חמשים ויאמר חוב הוא זה שהלוימי לך פעם אחרת: **בורתג'.** הרי עשיר אומר לעני כו'. ואפי' למאן דאמר בפרק קמא (לעיל דף יג). דלית דינא דגוד או אגוד שאני הכא דגוד איכא אגוד ליכא והכי מתרחך לה התם [שס]: **קח לך עבדים.** דצהיית חוקה שהניחו אציו יהיה לעולם ולא יניחו לו להרצות ולהביא בני אדם במרחץ אלא מצני ביתו: **אינן יכולין להוליא שטר חוב זה על זה.** שיכול הלה לטעון שטר זה שצריך אני החזרתיו לך כשהחזרת לי ממון שליית בו ממני: **ולא אחר יכול להוליא.** על אחד מהם דכל חד מלי' מדחי ליה אכל חצירו אכ"כ יש עדים בדבר שמעדין זה לזה מזה אבל מן השטר אין יכולין להביא ראיה: **נמצא לאחד בין שטרותיו כו'.** בגמ' [קנע]. פריך עלה מרישא ומפרש לה שפיר: **לידו יעשו.** אם רוצים ללוות זה מזה או מאיש אחר או לקנות קרקע: **ישלשו.** אצי אציו ויכתבו יוסף בן שמעון בן יעקב חוה יכתבו יוסף בן שמעון בן נפחלי: **משולשים.** ששמותיהן ושמות אביהן שמתן אצי אציהן שוין: **ויכתבו סימן.** יוסף בן שמעון שהוא גוד או לבן או גיחור לזה מיוסף בן שמעון שהוא ארוך או שומר: **אפי' הוי (ו).** סימניהן שוין: **ויכתבו כהן.** אם אחד מנהן כהן יכתבו יוסף לזה מיוסף ישראל: **גב'.** ההוא שטרלא **דינפק (ו)** לני דינא דרב הונא. והיה מוחזק בו אדם אחד שהיה טוען פלוני בן פלוני הכתוב בזה השטר כתבו וחתמו ומסרו לי לפי שהלוימיו כך וכך ממון וכדמתן מתנייתן צפירקין (דף קעה): **הוליא עליו כתב ידו** שהוא חייב לו גובה מנכסים בני חורין ואת שמי לא הוצרך לכתוב שהרי מסרו לי וכתב לי ממך כלומר ממי שמוחזק בשטר:

בבא בתרא דעיתו יומא דאקניתו ביה בתובו.

אי ידעיתו יומא דאקניתו ביה בתובו. בשטרי אקנייתא דוקא אבל בהלוואות לא מיירי^א כך פירש רשב"ם ואומר ר"י דלא שגא במכר לא שגא במתנה מיירי דלפילו בשטרי מקח וממכר משכמת לה כגון דכתבי מדעת^ב עדים דללקוחות ליכא הכא פסידא כלל דיש

קול למקח וממכר^ג וליכא למיחש למידי: **כתבו בשילי.** היני ושילי קרצות זו לזו להכי נקט לזו שאפילו צמתי עירות קרצות זו לזו כתבו על שם העיר שתעמדו בה בשעת כתיבה^ד וגם היו רגילין מדיר להיות צחיני ושילי והכי אמרינן בצ"ה (דף כה: ע"ש) הוי מכתפי^ה (ו) לה בשמחא דריגלא משילי להיני ומיהוי לשילי:

עבידו ליה תרי שטרי בו' מאי מעמא בו'. תימה אמאי לא קאמר דפרוע הוא דלכאמר רב אשי בטמון ואומר ר"י דהכא מיירי אפי' ידעינן שאינו פרוע:

מייך

שויה ניהלי תרי בני חמשין חמשין לא משוינן להו מאי טעמא עבדו רבנן מילתא דניחא ליה למלוה וניחא ליה ללוה ניחא ליה למלוה כדי שיכופך לפורעו וניחא ללוה כי היכי דניפגם שטריה ואמר רבא יהאי מאן דנקיט תרי שטרי בני חמשין חמשין ואמר שוינהו ניהלי חד בר מאה לא משוינן ליה עבוד רבנן מילתא דניחא ליה למלוה וניחא ליה ללוה ניחא ליה למלוה כי היכי דלא ניפגום שטריה וניחא ליה ללוה כדי שלא יכופך לפורעו אמר רב אשי יהאי מאן דנקיט שטרא בר מאה זווי ואמר שוונהי ניהלי חד בר חמשין לא משוינא ליה מ"ט אמרינן האי מופרע פרעיה ואמר ליה הב לי שטראי ואמר ליה אירכס לי וכתבי ליה תברא ומפיק ליה האי ואמר ליה האי אחרינא הוא: **בורתג'.** ישני אחין אחד עני ואחד עשיר והניח להן אביהן מרחץ ובית הבר עשאן לשבר השכר לאמצע עשאן לעצמו הרי העשיר אומר לעני קח לך עבדים וירחצו במרחץ קח לך זיתים ובא ועשה בבית הבר ישנים שהיו בעיר אחת שם אחד יוסף בן שמעון ושם אחר יוסף בן שמעון אין יכולין להוציא שטר חוב זה על זה (ו) ולא אחר יכול להוציא עליהן שטר חוב (ו) נמצא לאחד בין שטרותיו שטרו של יוסף בן שמעון פרוע שטרות שניהן פרועין כיצד יעשו ישלשו ואם היו משולשין יכתבו סימן ואם היו מסומנין (ו) יכתבו כהן: **גמ'** ההוא שטרא דנפק (ו) לבי דינא דרב הונא דהוה כתיב ביה אני פלוני בר פלוני לויתי מנה ממך

אמר

מפרש (גיטין דף ז'). נכתב ציוס ונתחם ציוס ונתחמו בלילה פסולין חוץ מגיטי נשים והתם גי'ח. פסק אפס רבינו מנחלל פירש דהא דרבה בר שילא שמעין מינה דשטרלא דכמיב צההוא יומא דקנו מיניה ובתרא כמה יומי אסהידו עליה הנהו סהדי קמלי' שפיר דמי מדקאמר אי ידעימו יומא דלקנימו כתבו ההוא יומא ואף על גב דחתמי עליה האידנא שפיר דמי דלא אשכחן דבעו חתימת ההוא יומא אלא גט אשה בלבד דמתן בגט נכתב ציוס ונתחם בלילה פסול וכן הלכה הוא כך פ"ח. אך לא יתכן אלא כמו שפירשתי וכדפי' מתנייתן דגיטין: **כי יציתו בשילי.** ואחת כותבינן שם אותה העיר בשטרי מכירה או שטרי הלוואה או שטרי מתנה או זכרון עדות כתבו בתוך השטר מקום אחרים ושצדים שם בשעת כתיבה כלומר במקום פלוני כתבו הך מה שראינו במקום פלוני: **צחיני.** מקום: **האי מאן דנקיט.** מלוה דנקיט שטר מלוה זו ואמר להם כתבו לי מתי בני חמשים שכשיפרע לי הלוה חמשים זו אי אקרע שטרלא של חמשים ולא יהיה צריך לכתוב שובר לא כתבינן שלא מדעת הלוה: **מ"ט עבוד רצון מילתא.** שמתקו שלא ישתנה שטרו מכמות שהיה דניחא ליה כו': **כי היכי דליכוף ונפרעיה.** כשיפרענו ליה למלוה חלי חובו יכופנו מלוה לפרוע לו השאר כי ידלג הלוה פן יפסיד שוברו ויתבעהו מלוה כל חובו: **כי היכי דליפגוס שטרו.** כשיפרע חמשים זו הרי נמצא שטר שציד מלוה פגוס ומנן (כתובות דף פו). הפוגמת כתובתה לא תפרע אלא בשבועה וה"ה לכל השטרות כדלמרי' במסכת שבועות וכו' מה בין זה לפגוס שטרו כו' צפי' שבועת הדיינין (דף מט.): **כי היכי דלא ליפגוס שטרו.** אך כשיפרענו חמשים זו יחזיר לו שטר של חמשים ונשאר צידו שטר של חמשים שני שלם: **אמר רב אשי האי מאן דנקט שטר.** מלוה בר מאה זווי ואמר להו לספרי כתבו חד בר חמשים מההוא זמן ראשון שהרי פרע לי המותר וקרעו שטר זה לא כתבינן ליה שטר אחרתא לא מוזמן ראשון וכל שכן מוזמן זה של יוס כתיבה ואילך שמא שטר פרוע הוא או יש לו שובר ללוה עליו ויוליא המלוה עליו שטר של חמשים ויאמר חוב הוא זה שהלוימי לך פעם אחרת: **בורתג'.** הרי עשיר אומר לעני כו'. ואפי' למאן דאמר בפרק קמא (לעיל דף יג). דלית דינא דגוד או אגוד שאני הכא דגוד איכא אגוד ליכא והכי מתרחך לה התם [שס]: **קח לך עבדים.** דצהיית חוקה שהניחו אציו יהיה לעולם ולא יניחו לו להרצות ולהביא בני אדם במרחץ אלא מצני ביתו: **אינן יכולין להוליא שטר חוב זה על זה.** שיכול הלה לטעון שטר זה שצריך אני החזרתיו לך כשהחזרת לי ממון שליית בו ממני: **ולא אחר יכול להוליא.** על אחד מהם דכל חד מלי' מדחי ליה אכל חצירו אכ"כ יש עדים בדבר שמעדין זה לזה מזה אבל מן השטר אין יכולין להביא ראיה: **נמצא לאחד בין שטרותיו כו'.** בגמ' [קנע]. פריך עלה מרישא ומפרש לה שפיר: **לידו יעשו.** אם רוצים ללוות זה מזה או מאיש אחר או לקנות קרקע: **ישלשו.** אצי אציו ויכתבו יוסף בן שמעון בן יעקב חוה יכתבו יוסף בן שמעון בן נפחלי: **משולשים.** ששמותיהן ושמות אביהן שמתן אצי אציהן שוין: **ויכתבו סימן.** יוסף בן שמעון שהוא גוד או לבן או גיחור לזה מיוסף בן שמעון שהוא ארוך או שומר: **אפי' הוי (ו).** סימניהן שוין: **ויכתבו כהן.** אם אחד מנהן כהן יכתבו יוסף לזה מיוסף ישראל: **גב'.** ההוא שטרלא **דינפק (ו)** לני דינא דרב הונא. והיה מוחזק בו אדם אחד שהיה טוען פלוני בן פלוני הכתוב בזה השטר כתבו וחתמו ומסרו לי לפי שהלוימיו כך וכך ממון וכדמתן מתנייתן צפירקין (דף קעה): **הוליא עליו כתב ידו** שהוא חייב לו גובה מנכסים בני חורין ואת שמי לא הוצרך לכתוב שהרי מסרו לי וכתב לי ממך כלומר ממי שמוחזק בשטר:

אמר

ואמר שויה ניהלייה חד בר חמשין. שמוחל חציו: לא משוינן. מאי טעמא דאמר האי לוח פרעיה כוליה ואמר ליה הב לי שטרי שפרעתך ואמר אירכס כו' ואמר ליה הא אחרינא הוא ויערים כו' שלא יכירוהו: **ש"ס.** עשאן אביהן האי מרחץ ובית הבר לשכר. כדי להשכיחן לישול מהן שכר רחיצה ושכר דריכה יכול העני לכופו לעשיר שישכר אותם ויחלקו השכר לאמצע: עשאן אביהן לעצמו. ולא להשכיחן לאחרים יכול העשיר לכופו לעני שלא להשכיחן אלא אומר לו לעני קח לך. כלומר כדרך שאבינו היה עושה לעצמו ליה ולא משכיר: אני פלוני בן פלוני לויתי ממך סתם. ולא היה כתוב שמו של מלוה:

קעב.

עין משפט

נר מצוה

ק י א מיי פ"ג מהל' מלוה וזה הלכה ו סמנ עשין דז טו"ש"ע ח"מ ס' מט

ט"ף י"ג:

ק י א ב מיי פ"א מהל' גירושין הל' מה ופ"ג מהל' מלוה וזה הלכה ו סמנ עשין ז ופי' דז טו"ש"ע שם פט"י כ וטו"ש"ע אה"ע ס' קב סעף ו:

ק י ב ג ד ה מיי פ"ג מהל' מלוה וזה הל' ז י

יח סמנ עשין דז טו"ש"ע שם פט"י כ וטו"ש"ע אה"ע ס' קב סעף ו:

ק י ב ג ד ה מיי פ"א מהל' שמיכה הל' כ סמנ עשין פכ טו"ש"ע ח"מ ס' קעא סעף ו:

ק י ד ז מיי פ"ג מהל' מלוה וזה הלכה ח סמנ עשין דז טו"ש"ע ח"מ ס' מט סעף ו:

ק י ב ו ח מיי"ט טו"ש"ע סס קע"ב ח"מ ס' טע"ט

רבינו גרשום

והא האידנא. דעבדו שטר מאוחר וכתבי תברא ולא כתבי בסתמא אלא כתבי בהו זמן ולא חיישינן: אמר ליה רבנן תקוני תקני. כנגד הרמאי ולכתוב שובר בסתם מאן דעביד הכי עבדי. אין יכול המלוה לחזור ולגבות ממנו כלום ומאן דלא עבדי הכי שוברו בסתם אם המלוה רמאי הוא יכול לחזור ולגבות דהוה דאפסיד אנפשיה דאיבעי ליה למכתב שוברו בסתם כדחקינו רבנן: כי קיימיתו בשילי. שם חובו ואתם רוצים לכתוב באיזה מקום נכתב השטר כתבו שנכתב בשילי: ואצי' דמסרין לכו מילי בהיני. כלומר אצי' דבהיני הויה ההולאה ושם מסרו לכם המעשה שחתיו עדים דבורי ואם לא הספקתם לכתוב שם השטר כתבו שנכתב בשילי ולא בהיני דלא מיהו כשקרא וכו' כי קיימיתו בהיני כו':

שטרי אקנייתא. שום שטר שיש בו קנין: ואי לא. דלא בעינן למכתב מיומא דקיימיתו ותרצו לבוון באומדן דעתא את הקנין ולא ידעינן בבורר אימת הוה ותכתבו בתר אומדן מיהו כשקרא: ניחא ליה למלוה וניחא ליה ללוה. דלא ליהוי אלא חד שטרא ניחא ליה ללוה דליפגוס שטרא דמלוה דכיון דלית ליה אלא חד שטר ופרע ממנו חצינ ממצא השטר פגוס דאין יכול המלוה ליפרע ממנו עוד אלא בשבועת דתרנן הפוגם את שטרו לא נפרע אלא בשבועת: וניחא ליה למלוה. שיהא לו שטר אחד גדול שאם פרע לו הלוה חציו וזה כותב לו שובר על חציו וכיון דיש ביד המלוה עדיין שטרו שלם יכופך הלוה את עצמו וימחר לפרוע לו הכל שמתירא שמא יאבד שוברו ויציא הלה את שטרו ויאמר שלא פרע לו עדיין כלום: ניחא ליה למלוה דלא ליפגוס שטריה. שאם פרע האחד השני לא יפרע ממנו כלום ולא יפגום וגובה ממנו בלא שבועה: וניחא ליה ללוה. והואיל שאין החוב שולו כולו בשטר אחד אם פרע לו האחד מתווך לו אותו שנפרע כולו ואין בידו אלא שטר אחד שלא נפרע ממנו כלום ואין יכול לכופו ולהפחיתו שיתבע ממנו יותר ממה שחייב לו שהרי החזיר לו השטר תפרוד ולא נשאר בידו אלא אותו שעדיין לא פרע ממנו כלום:

עשאן אביהן האי